

El Iemen contra tots

El Govern de Sanaa té obert un doble front. D'una banda, s'ha sumat a la lluita global contra Al-Qaida i promet als seus aliats nord-americans l'obertura democràtica però també ha llençat una campanya de repressió sobre els sectors prodemocràtics.

La República Àrab del Iemen és el país més pobre de la península Aràbiga, que des de la unificació dels Iemens del nord i del sud ara fa quinze anys viu un procés d'obertura econòmica i política liderada pel president Ali Abdul·là Saleh. Saleh té entre els seus objectius establir un país encara massa dividit per llargs conflictes armats i crear una veritable democràcia, el vaixell de rescat dels règims polítics, segons diu ell mateix. Però el seu executiu ha estat sotmès els darrers mesos a una forta pressió que amenaça de fer-lo caure. Els problemes han arribat alhora des de diversos fronts: ofensiva islamista, rebel·lió de les tribus xiïtes i protestes dels grups laics i la premsa prodemocràtica. A més, els mètodes del president per a posar fi a la crisi han estat molt criticats per l'oposició, que els titlla de totalitaris.

Una de les mesures més polèmiques adoptades recentment pel Govern ha estat l'ordre de tancament de 4.000 escoles religioses per la seva suposada relació amb organitzacions sospitoses. El ministeri d'Afers Islàmics acusa els centres d'estar sota la tutela de partits polítics i d'organitzacions caritatives islàmiques que mantenen lligams amb el terrorisme internacional. Aquesta decisió arriba poc després de la clausura de les escoles privades per substituir-les per centres controlats pel Govern. L'argument esgrimit per les autoritats per tancar les escoles és que els continguts del currículum inclouen llibres escrits per extremistes, són violents i amenacen de desestabilitzar la societat.

Lluita contra Al-Qaida. L'estratègia té per objectiu desarticular les xarxes de

suport a Al-Qaida al país abans de l'estabilització definitiva de l'Iraq. Se sospita que la fi de la violència i el control de Bagdad sobre tot el territori provocarà una tornada en massa de terroristes islamistes cap a la península Aràbiga, probablement aquesta primavera. I en concret al Iemen, un dels països menys desenvolupats del món, on la manca d'infraestructures impossibilita el control de l'estat sobre tot el territori. A més, el Iemen és terreny propici per l'esclat d'un nou conflicte perquè encara no ha superat les dècades d'inestabilitat política i d'episodis de violència agreujats pel fet que és el país que té més armes de foc per habitant del planeta: 50 milions d'armes per una població de 16 milions de persones. L'oposició acusa el Govern d'aplicar una neteja ètnica de xiïtes de les muntanyes

El context internacional de lluita contra el terrorisme islamista ha estat l'excusa del Govern per a atacar l'oposició, tant la prodemocràtica com els grups tribals contraris a sotmetre's a l'autoritat de Sanaa. Així, al setembre, per ordre del Govern, l'aviació va bombardejar les posicions d'un grup rebel xiïta atrinxerat a les muntanyes liderat per Hussein Badr al-Din al-Huti, en què van morir unes 400 persones. L'oposició va convocar manifestacions de protesta per l'ús de l'exèrcit contra la població civil en el que consideren una operació de neteja ètnica.

Amenaces dels EUA. Malgrat les aparences, la política de repressió sobre els islamistes és nova i només s'ha posat en pràctica després que els Estats Units amenecessin Saleh amb una intervenció militar al seu país. Fins aleshores, el

president havia marginat l'oposició socialista i s'havia aliat amb els islamistes per mantenir-se en el poder. Producte d'aquesta estratègia, el Govern es va negar a condemnar la invasió iraquiana de Kuwait el 1990 i no va voler-se involucrar en la lluita contra Al-Qaida després de l'atac contra el vaixell de la marina nord-americana USS Cole a les costes del Iemen ni després dels atemptats de l'11 de setembre del 2001. Però la política de seguretat de Sanaa va virar 180 graus després de les amenaces de Washington. Abans de finalitzar l'any 2001 el president iemenita Ali Abdul-là Saleh va visitar la Casa Blanca per signar un acord de cooperació amb els EUA contra Al-Qaida. La primera mesura va ser la clausura temporal de la universitat d'estudis islàmics d'Al-Imam i l'expulsió de 500 estudiants estrangers.

En el marc d'aquesta nova estratègia en què es vol reforçar el paper dels islamistes moderats, els reformadors i els demòcrates, Saleh va iniciar una campanya de contactes per convèncer els líders del partit socialista a l'exili del retorn a la vida política del país. El líder iemenita es va reunir l'any passat a la Unió dels Emirats Àrabs amb cinquanta dirigents del Partit Socialista del Iemen, a l'exili des de l'intent de cop d'estat del 1994, amb què pretenien crear un estat independent al sud del país, i va anunciar una amnistia per als implicats en el pla secessionista. Per la seva banda, els mitjans de comunicació independents, que sempre han estat l'avantguarda del moviment democràtic, han exposat en diverses ocasions la necessitat d'una reforma política més ambiciosa i critiquen el Govern perquè simplement vol construir noves aliances, ara amb l'esquerra, que li permetin mantenir-se en el poder.

Repressió de la premsa. La resposta de l'estat contra les crítiques de la premsa opositora ha estat contundent. L'editor en cap del setmanari *Al-Xura* va ser condemnat al setembre a un any de presó, treballs forçats i la prohibició de publicar cap text per haver signat una sèrie d'articles en què criticava els bombardejos sobre la població civil xiïta. També s'ha suspès la publicació de la

El president iemenita, Ali Abdul-là Saleh, ha iniciat una nova estratègia per reforçar el paper dels islamistes moderats.

revista, òrgan del partit Unió de Forces Públiques (UFP), fins al mes que ve. El Sindicat de Periodistes del Iemen, que pressiona perquè el cas sigui atès per un tribunal d'apel·lació, encara no ha pogut entrevistar-se amb el ministre de Justícia i amenaça amb una vaga indefinida dels mitjans, mentre que la UFP va acusar el Govern de prendre represàlies contra els que critiquen la corrupció amb sentències polítiques injustes. La principal protesta contra el cas va tenir lloc a la seu del Partit Socialista del Iemen, on es va convocar una asseguda de protesta. Durant l'acte, les forces de seguretat van tallar l'aigua i l'electricitat i el senyal dels telèfons mòbils a la zona. Posteriorment, la publicació quinzenal independent *Al-Zajil* denunciava l'atac d'un grup d'homes armats contra el seu editor en cap, que va ser apallissat.

Els periodistes islamistes també han estat darrerament objecte d'una forta campanya de pressió governamental. Quatre periodistes iemenites van ser condemnats al desembre a penes d'entre dos i sis mesos de presó acusats de perjudicar les relacions amb l'Àrabia Saudita amb la publicació d'articles en què s'insulta el regne wahhabita i es promou el terrorisme. En realitat, els editors del diari *Al-Ehya al-Arabi* van criticar en diversos reportatges la campanya

antiterrorista de Riad contra els militants islamistes. Per la seua banda, l'editor en cap i un periodista del rotatiu *Al-Tajammu* van ser condemnats per haver publicat fa uns mesos informacions relatives a un possible intent d'assassinat del príncep hereu saudita, Abdul-là bin Abdul-Aziz. Coincidint amb el judici, el diari governamental *Al-Thaura* va publicar en portada un editorial en què demanava disculpes als líders saudites pels suposats insults.

República hereditària. Tots aquests fets han convertit en paper mullat el recent compromís de Saleh, també president del Consell Judicial Suprem, d'esborrar el paràgraf de la llei de premsa que permet l'empresonament de periodistes. Saleh és considerat per molts el pare del Iemen, ja que va establir políticament i econòmicament un país que ningú es veia amb cor de dirigir, i sap prou bé fins a quin punt pot tibar la corda de la repressió sense trencar-la. Segons diuen, es manté en el càrrec tot i les pressions a l'espera que el seu fill faci quaranta anys i compleixi tots els requisits legals per a substituir-lo com a cap d'estat.

Jordi Llaonart
(Kuwait)